

Bratislava 9. okt. 1965

Vážený súdruh rektor,

Red

pri prerokovávaní dôležitých problémov psychologického štúdia učiteľov a otázok ďalšieho rozvoja špeciálneho školstva a výchovného poradenstva, ako i prípravy kádrov pre túto oblasť, bolo na vedení Povereníctva SNR pre školstvo a kultúru dňa 17.6.1965 prijaté uznesenie doporučiť rektorátu Univerzity Komenského v Bratislave zriadiť Katedru pedagogickej psychológie. Katedra pedagogickej psychológie by mala plniť tieto úlohy :

- zabezpečiť psychologickú prípravu učiteľov na fakultách UK, rozpracovať koncepciu a náplň stredoškolskej výuky psychológie,
- školiť kvalifikovaných odborníkov pre výchovné poradenstvo,
- zabezpečiť pedagogicko-psychologické školenie vedúcich školských pracovníkov,
- výskumne rozpracovávať otázky psychológie výchovy a psychodidaktiky,
- podieľať sa na školení odborných psychológov v smere pedagogickej psychológie.

Dávajúc Vám rozhodnutie Povereníctva SNR pre školstvo a kultúru na vedomie, žiadam Vás, vážený súdruh rektor, zriadiť Katedru pedagogickej psychológie od 1. novembra 1965. Kádrové a materiálne zabezpečenie prekonzultujte s Povereníctvom SNR pre školstvo a kultúru.

So súdružským pozdravom

J. Likovský

Zborník

Návrh na zriadenie

Katedry pedagogickej psychológie na Filozofickej fakulte UK v Bratislave.

Z uznesenia pléna ÚV KSČ O ďalšom rozvoji školstva a o výchove mládeže konkretizovanom v opatreniach vychádzajúcich z rozboru práce s učiteľmi a vytváraní podmienok pre ich činnosť, vyplýva pre rezort školstva úloha zabezpečiť väčšie zastúpenie pedagogickej, psychologickkej a metodickkej prípravy nášho učiteľstva.

V súvislosti s touto úlohou je potrebné riešiť aj výchovu kádrov pre výučbu psychológie na stredných školách, zabezpečovať odborný prístup k výchovno-poreďenskej činnosti na školách ako aj prehĺbiť praktickú prípravu odborných psychológov.

Na ten účel je nevyhnutné vybudovať špecializovanú katedru pedagogickej psychológie na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

Úlohou Katedry pedagogickej psychológie bude :

I. Zabezpečiť psychologickú prípravu stredoškolských učiteľov na všetkých učiteľských fakultách Univerzity Komenského v Bratislave. Sleduje sa tu skvalitnenie pedagogickej práce na školách, čo predpokladá, aby stredoškolský učiteľ okrem odbornej a politickej prípravy osvojil si základné psychologické vedomosti a spôsobilosti pre vyučovanie a individuálny prístup k žiakom.

Táto úloha má natoľko základný význam, že sama osebe predstavuje z hľadiska teoretického u praktického novú oblasť bádania, ktorá doteraz v rámci nášho školského systému nie je vôbec rozpracovaná. Ústrednou úlohou tu je výskumne rozpracovať hlavné otázky psychologického vzdelávania učiteľov v smere psychodidaktiky a psychológie výchovy vzhľadom na zameranie jednotlivých odborov na troch učiteľských fakultách UK.

Z hľadiska prestavby výchovnovzdelávacieho procesu na našich školách a uznesenia októbrového pléna ÚV KSČ z roku 1964 /čo sa výrazne odzrkadľuje aj v tézach MŠK o opatreniach ku zvýšeniu úrovne a účinnosti výchovného procesu na vysokých školách/, dnešný stav teoreticko-výskumnej a pedagogicko-praktickej činnosti je v tomto smere neuspokojivý a to najmä preto, že u nás niet špecializovaného pracoviska, ktoré by ústredne a systematicky riešilo otázky kladené uvedenými uzneseniami.

Univerzita Komenského v Bratislave má t.č. tri učiteľské fakulty. Doterajšia Katedra psychológie, ktorá zabezpečuje výchovu odborných psychológov v troch špecializáciách - vzhľadom na jej zameranie a kádrový stav - nemôže za daných podmienok venovať sa dôkladne a sústavne psychologickéj príprave budúcich stredoškolských učiteľov na troch úplne odlišných fakultách s rôznymi odbormi a kombináciami a to predovšetkým preto, lebo počet poslucháčov odborného štúdia psychológie ako vo forme denného štúdia tak aj v štúdiu popri zamestnaní sa pre veľký spoločenský záujem i spoločenskú potrebu psychológie veľmi rozširuje a preto nemožno vonkoncom predpokladať, že by doterajšia katedra uvedenú úlohu mohla plniť.

Navrhovaná Katedra pedagogickej psychológie by mala na tomto úseku konkrétne riešiť:

- a/ stanoviť optimálny rozsah výučby psychológie pre budúcich stredoškolských učiteľov jednotlivých odborov /rozšírenie teoretickej výuky/ ;
- b/ určiť primeranú náplň výučby z hľadiska potrieb výchovnovyučovacej práce ;
- c/ zabezpečiť popri teoretickej aj praktickú výučbu vo forme seminára, praktík a priamej praxe na cvičných školách;
- d/ pristúpiť k teoreticko-výskumnému rozpracovaniu otázok psychodidaktiky a psychológie výchovy.

Navrhovaná Katedra pedagogickej psychológie okrem tzv. všeobecného základu psychológie na troch učiteľských fakultách bude zabezpečovať aj psychologickú výchovu poslucháčov odboru

pedagogika v kombináciách s inými predmetmi na dennom štúdiu ako aj štúdiu popri zamestnaní.

Na zabezpečenie celého tohto úseku v navrhovanej katedre sa predpokladá potreba troch učiteľov, lebo ide o vyše 1000 poslucháčov denného, diaľkového a externého štúdia, ktorých okrem výuky treba aj vyskúšať a v zmysle návrhu nového vysokoškolského zákona za skúšku 100 poslucháčov sa do úvahu učiteľa započítava počas celého roku 1 hodina týždenne.

II. Školiť stredoškolských učiteľov psychológie v kombinácii s hlavnými predmetmi podľa perspektívnej potreby škôl II. cyklu. Kombinácie predmetov budú určované nadriadenými školskými orgánmi po vyriešení celkovej koncepcie vzdelávania stredoškolských učiteľov.

Cieľom tejto úlohy je odborne pripraviť kádre pre plánovanú výučbu psychológie na všetkých školách II. cyklu /s výnimkou kombinácie psychológia - starostlivosť o chorých/ ako aj pre činnosť vo funkcii výchovných poradcov na týchto školách.

Ako ústredný problém pred navrhovanou Katedrou pedagogickej psychológie na tomto úseku bude za spolupráce s VÚP rozpracovanie koncepcie a náplne stredoškolskej výuky psychológie ako poznatkového systému, ktorý žiakovi umožní získať pohľad na človeka ako jednotu biologickej, psychologickéj a sociálnej bytosti, čo má mať základný význam pre sebautváranie a sebavýchovu.

Ďalšou hlavnou úlohou pri tomto štúdiu je školiť stredoškolských učiteľov psychológie tak, aby mohli byť plne kvalifikovanými výchovnými poradcami a úlohou riešiť :

- a/ realizáciu psychologických poznatkov v školskej praxi,
- b/ vykonávanie výchovy a poradenstva k voľbe povolania v zmysle platných smerníc MŠK.

Popri internom štúdiu navrhujeme vo forme nadstavbového štúdia školiť výchovných poradcov pre profesionálnu orientáciu a voľbu povolania na stredných všeobecnovzdelávacích školách.

Príprava výchovných poradcov pre ŠVŠ na navrhovanej katedre je nutná predovšetkým z toho dôvodu, že doteraz u nás nemáme také školiace pracovisko a súčasne nie sú kádrové možnosti zažiť so školením výchovných poradcov na iných učiteľských fakultách. Odborná úroveň práce výchovných poradcov je v súčasnosti kritická a za daných podmienok niet iných možností ako ju zlepšiť.

Zriadenia Katedry pedagogickej psychológie by sa vytvorilo centrálna školiaca pracovisko pre výchovu výchovných poradcov na našich školách na Slovensku.

c/ Vykonávanie depistáží na školách u prípadov detí s poruchami učenia a správania pre špecializované zložky psychologической výchovnej starostlivosti.

Plnenie týchto úloh výchovnými poradcami má značný význam pre skvalitnenie výchovnovzdelávacieho procesu, pre plánovité zaraďovanie dorastu do práce a pre preventívne a profylaktické zásahy u neurotických detí.

Výchova týchto kádrov bude prebiehať jednak riadnym štúdiom a jednak nadstavbovým štúdiom pre terajších pracovníkov na tomto úseku.

Zriadenia Katedry pedagogickej psychológie by sa vytvorilo ústredne školiace pracovisko pre výchovu učiteľov psychológie, ktorí by sa zostávali funkcie výchovného poradcu alebo školského psychológa v rôznych výchovných zariadeniach.

Na výuke v tomto smere výchovného poradenstva by sa poďialali vedecko-výskumné pracoviská, zamerané na túto problematiku.

III. Navrhovaná katedra by prevzala na seba ďalšiu významnú úlohu pedagogicko-psychologického školenia vedúcich školských pracovníkov /riaditeľov, zástupcov riaditeľov, inšpektorov/, od ktorých sa okrem príslušnej odbornej kvalifikácie vyžaduje predovšetkým dôkladná pedagogická a psychologická príprava. Táto forma štúdia by mala mať nadstavbový charakter a vypracovanie jej náplne bude patriť k prvým úlohám katedry.

Koncepcia odborno-pedagogickej a pedagogicko-psychologickej prípravy vedúcich školských kádrov nie je doteraz rozpracovaná a tým sa v praxi dáva príslušným školským orgánom na jednej strane prílišná voľnosť vo výbere vedúcich kádrov /spravidla iba na základe voľne a všeobecne určených kritérií/, na druhej strane ani ustanovení vedúci pracovníci nie sú vedení k systematickému odborno-pedagogickému a pedagogicko-psychologickému vzdelávaniu.

Navrhovaná úprava predpokladá zriadiť postgraduálne štúdium vedúcich kádrov na prísne výberovom základe, podmienenom ukončením postgraduálneho štúdia učiteľov so súhlasom, resp. na návrh OŠK KNV /obdobným spôsobom na pedagogických fakultách na návrh OŤV/, t.j. spravidla po 8. - 10 rokoch učiteľskej praxe. Plánovitým prijímaním poslucháčov /spravidla na diaľkové, resp. kombinované štúdium/ by sa súčasne vytvárala potrebná kádrová rezerva vyškolených pracovníkov, pričom postupne by sa mohla dodržať zásada, aby sa do vedúcich funkcií ustanovovali len absolventi tohto štúdia.

Obsahom štúdia riaditeľov by mali byť predovšetkým otázky pedagogickej psychológie, pedagogiky, metodík, spravovedy, školskej hygieny, ekonomiky a odborné disciplíny výchovného poradenstva.

IV. Podieľať sa na zabezpečení špecializácie odborných psychológov v smere pedagogickej psychológie a to menovite s cieľom dosiahnuť u poslucháčov osvojenie si spôsobilosti pre rutinnú prax.

V tomto smere navrhovaná katedra preberá tis úlohy výchovy odborných pedagogických psychológov, ktoré jej sveruje Katedra psychológie FFUK v rámci jednotného učebného plánu pre odbor psychológie. Súčasne navrhovaná katedra sa súčasť v aprobačnej komisii pre záverečné skúšky u tejto špecializácie.

V záujme zabezpečenia jednotnej výchovy väčších kádrov rôznej kvalifikácie v oblasti psychológie navrhovaná Katedra pedagogickej psychológie bude tvoriť súčasť jednotného školskeho psychologického útvaru na FFUK vo forme sekcie psychológie, ktorá bude združovať všetky špecializované složky /laboratória, katedry a subkatedry/ a zabezpečovať koordináciu a jednotný postup vo výskumnej práci a výučbe psychológie. Organizáciu a náplň práce sekcie psychológie na FFUK určí jej štatút, ktorý sa nateraz vypracováva a ktorý upraví všetky vzájomné vzťahy. Menovite pôjde o účelnú delbu práce a vzájomnú návšanosť v činnosti. Katedra pedagogickej psychológie bude pracovať v súlade s jednotným učebným plánom stanoveným pre Katedru psychológie, ktorého požiadavkám musí vyhovevať aj učebný plán pre stredoškolských učiteľov.

Pri zabezpečovaní výuky stredoškolských učiteľov psychológie v záujme odstránenia možnej duplicity zabezpečí Katedra psychológie výuku v spoločných základných teoretických disciplínach. Prednášatelia z Katedry psychológie budú členmi komisii štátnych záverečných skúšok aj na Katedre pedagogickej psychológie.

Kádrové požiadavky pre vytvorenie Katedry pedagogickej psychológie na FFUK v Bratislave :

Pre výuku psychológie na troch učiteľských fakultách /Filozofická fakulta, Prírodovedecká fakulta a Fakulta telesnej výchovy a športu/ ktoré vychovávajú stredoškolských učiteľov sa javí potreba **t r o c h u č i t e ľ o v .**

Pre výuku stredoškolských učiteľov psychológie v kombinácii s iným predmetom, pre výuku nadstavbového školenia výchovných poradcov v štúdiu popri zamestnaní, pre ďalšie pedagogicko-psychologické vzdelávanie vedúcich školských pracovníkov, pre výuku psychologických disciplín v štúdiu pedagogika v kombinácii s inými predmetmi, ako na internom štúdiu tak aj v štúdiu popri zamestnaní, sú potrební ďalší t r a j a u č i - t e l i a .

Pre zabezpečenie odbornej prípravy špecialistov pedagogickej psychológie na odbornom štúdiu je potrebný j e d e n p r a c o v n í k .

Na administratívne zabezpečenie ako aj pre organizačné zvládnutie celej pedagogickej práce katedry na všetkých troch fakultách UK nevyhnutne je potrebná j e d n a s e k r e - t á r k a .

Celková požiadavka je 6 učiteľských miest / z toho 3 miesta pre docentov a 3 pre odborných asistentov/ a 1 sekretárka.